

En dansk general i russisk tjeneste.

Meddelt af Frederik Barfod.

Nedenstående, bogstavret gengivne meddelelse har på foden følgende påtegning: *Nota!* Forestaaende er forfattet af Hr. *Comendeur Capit* og *Comendant Wolfsen* paa *Christ; Øe 1782*. — Derunder står endvidere: fundet blandt min Fader Amtmand *Iespersens* efterladte Papirer. *H. A. Jespersen*. — Det hele er skrevet med den såkaldte danske skrift, kun det, som her er givet med kursiv, er skrevet med den såkaldte latinske skrift. Tegnsætningen, der var lige så ubunden som retskrivningen, har, ser jeg, skriftudvalget fundet det nødvendigt at rette.

Fr. B.

P. M.

Det var at ynske, at ieg kunde give Hr. *Conferentz Raad Urne* en grundig oplysning om den Russiske Keyserlig *General en cheff Bohn*; saa meget som *Generalen Selv* har fortalt mig, og ieg kand erindre, vil ieg melde. Han var født i *Rönne* paa *Bornholm*. Hans Faders Navn var *Iens Hansen Stuve* en Farbroder af *Stads-hauptmand Stuve* i *Kiøbenhavn*, *Moderen* var *Barbra Bohn*, *Søster* til *Morten Bohn* i *Hasle*. *Faderen* døde tilig; af *Sødskende* havde hand allene en *Søster*, som blev gift med en *Præst*. Udi hands unge aar, var hand hos hands *Morb-roder Iørgen Bohn*, som var ugift og boede, hvor *Herman Bohn Clausen* boede. Da *Morb-roderen* døde, reyste hand til *Kiøbenhavn* til hans fædres *Famillie*, hvor hand gav sig til *Krigs Standen*. Hos den første *Plads Major* i *Kiøbenhavn*, hvis Navn var *Reyersen* [om ieg ræt erindrer:] lærde han tillige med *General Lieut. Scheel* og *Oberste Due*, som blev paa *Skaane*, *fortificationen*.

Da den *Engelske Dronning Anne* bekom hielpe tropper af *Kongen*, var hand *Secund Lieutenant* ved det *Fyhnske Regiment*, som kom til *Brabant*, hvor de *Danske* fik *Berømmelse*, endskiönt det *Regiment*, hand var ved, led meget. Vor *Konge* overlod til den *Rommerske Keyser* 6000 Mand, som kom til *Italien* under en *Gyldenløvs* anfører eller (sål! anførelse?). *General Gyldenløv* havde befalt *General Quarter Mæsteren* af [sål! at?] forfærdige *Kaart* over *Leyerne* og *March turen*; *General Quarter Mæsteren* kunde ikke komme dermed afstæd, *Sogte Bohn* om hjælp. Ved det *Gyldenløv* paaæskede *Kaarten* færdig, var *Svaret*, de skulde komme, hand var stedse dermed i *Arbeid*. Een *Dag* at *Gyldenløv* reed omkring i *Leyeren*, afsteeg han ved *General Quarteer Mæsters Telt*, *Gik Ind*, da stoed

Bohn og Arbeidede paa Kaartet. *Gyldenløv* sagde: *Monsr Bohn*, er det ham, som forfærdigør Kaartet? bliv ved, at det blir færdigt. Derefter lod *Gyldenløv* tilføre *Bohn* en Hæst og befalt, at *Bohn* uden nogen forhindring kunde I Leyer og uden Leyeren om Ride, og aldtid *Observere* selv at give *Gyldenløv* rapport.

A^o 1708 anholdt Keyser *Peter* den Store hos den Rommerske Keyser, han vilde sende ham en Person, som forstod *General Quarter* Mæster Embedet *fundamentaliter*. *Bohn* blev sendt. *Capitulationen* bestoed i 3 Aar; naar de 3 aar var til Ende, skulde han [om det ikke stod ham an:] faae tilladelse at reyse af Riget [han var den første *General Quarter* Mæster som havde været i *Rusland*:]. Da den Ruiske *armee* jnden for den *Crimske* Muur af Tyrkerne vare omringede, Var hand med, hvor den tid blev udøst saa megen blod [sagde han:], om [sål.! som?] Ruserne kunde bekomme Vand. *Damerne*, som vare med, gav villig deres Klenodier til den Tyrkiske *Bussa*, at der blev giort Stilstand, og Ruserne bekom Luft. Da Kong *Carl* den 12te var for *Pultava*, var hand med; hand sagde: Havde Kong *Carl* strax Indtaget *Pultava*, havde han havt den; mens han vilde først have Hovet Staden *Moscau*. Den Ruiske *armee* *Marcherede* tilbage over 50 Miil, ødelagde aldtid; den Svenske efter. Tilsidst fattedes den Svenske *Armee* *Levnets* Midler, hvor over de *Marcherede* tilbage til *Pultava*, *Russerne* *Marcherede* efter. De Svenske beleyrede *Pultava*, der skeede udfald af Fæstningen, og den Ruiske *armee* var i Ryggen paa den Svenske, hvorover de Svenske flugtede I en Skov undtagen nogle 100de, som Kom med Kong *Carl* til *Bendern*. Fyrst *Menschof* [sål.!] med hans *Regiment* blev sendt mod de Svenske til Skoven, de Svenske nedlagde deres gevæhr og blev 11000 ved et Regiment giort til Krigsfanger; *Wendelboe* [siden *Løvenørn*:] var Tolk. De 11000 Fanger giennem gravede en Landstrækning til 2de Floder, hvor Store *Pramme* fohrer Vahrer.

Anno 1716 var *Bohn* *General Major* ved den Ruiske *armee*, som var ved *Kiøbenhavn*; hans Stand *quarter* var I *Ravnsborg* uden *Nordre* Port. Hos Stads *hauptmand* *Stuwe* satte han 8 a 10000 *ducater* I Tanke at komme til *Fædrene* Landet. Hans *Capitulations* tiid af 3de Aar var mod Enden; han anholdt hos *Gabel*, som var Ober *Krigs Secretair*, at blive Oberst i *Danneſk*. *Gabel* tilbød ham *Majors* Plads. Keyser *Peter* den store kom til ham i *Ravnsborg*, hvor *Bohn* sagde til ham: Det er i *Naturen*, eenhver tracter til sit *Fædrene* Land, ieg er en *Dansk* undersaat; Ieg var

hos *Gabel* om at blive Oberst i Dansk Tjeneste. Kand deres *Zariske Majest.* vide, hvilken *Charge* hand vilde unde mig? Ney. Hand vilde unde mig *Majors Plads*. Pfy, svarede *Zaren*. Derpaa sagde *Bohn*: Nu vil ieg opsige min *Capitulation* og tiene deres *Majestet* Evig. Got, du er min *General Lieutenant*; da blev hand *General Lieutenant* i Rusisk Tieneste. Hand forde de Rusiske Tropper igiennem *Pochlen* til *Petersborg*, og strax derefter blev *General en Cheff*.

Mens *General Bohn* stod i *Ravnsborg*, var *Poul Bohn Student* i Kiøbenhavn, hvor hand fandt Leilighed at tale med ham, som *Resolverede* at reyse med ham, naar hand havde taget afskeed med sine paarørende. *Poul Bohn* reyste til *Bornholm*, derfra til *Dantzig*, siden til de Rusiske Tropper, som stoed i *Pochlen*, vidre til *Petersborg*, hvor hand et aar eller lidt meere forblev. *Generalen* havde adskillige Bøger og Skrifter, som hand havde efterladt, viiste mig og sagde: Havde ieg vidst saa meget för som siden, skulde den gode *Monsieur* faaet forlov at blive. Ieg havde og nogle Bøger og Skrifter, som havde tilhørt *P. Bohn*, dem viiste ieg *Generalen*, hvor over hand fattede større Fortrolighed til mig, og aabenbarede hans anliggende snarere for mig, end for nogen anden. Hand fortalte mig, hand havde været med i Storm at erobre 13 Fæstninger og 10 *Batallier*, viiste mig sine *Blessyrer*. Han havde et Skiönt *Biblioteque*; naar hand var frie for Forretninger, var *Bibliotequet* hans opholds sted, og maatte der indfinde mig; hand forstod adskillige Sprog og Elskede Lærde Mænd.

Der var en *Præssident* i *Riga* ved Navn *Brevern*, den kaldte *Peter* den Store til *Petersborg* at være *Præsses I Justice Colleet*. Han døde og efter lod sig en Enke med 10 Börn; hvert Barn arvede efter Faderen 10000 Rubel. *Peter* den Store vilde have *General Bohn* gift; han vidste, hand vilde have Penge, hvorover *Keyser Peter* gjorde det Parti, at Enken kom i *General Bohns* Vold; skiönt hun var gammel, vilde hun dog tage en *General*. Ved den Leilighed kom hand til Midler; hun var en god Huusholderske, raade for Pungen, gav ikke nogen *Cubik* til en Betler, uden at den jo blev Indført i hendes Dag Bog. Mens *Generalen* stod i Tienesten, var der dagligt dækt bord til 8 a 10 Personer foruden de daglige, undtagen Onsdag og Løverdag, med 12 Rætter. Engang om Uggen skulde der være en Stegt gaas med *Bornholms* Ifylding til erindring, hand var fra *Bornholm*, hver Fredag en Grod til erindring, hand var fra *Danef*, sagde han. De daglige var: *Ge-*

neralinden, Generalen, 2de Majorer, hans adjutanter, hans Secretair, hans Stif Søn, Secretair ved de udenlandske Sager, Lieutenanten af Vagten, en Fændrik til Ordinans og ieg, naar ieg var i nær-værelse. Ved maaltidet Drak Generalen ikke meer end 2de Glas Fransk Viin; de andre kunde drikke hvilken Viin, de forlangede. Hand havde hans eget Øll, som var brøgt foruden Humble og Malt; han lod hakke Grannie Greene med Blader smaat, det lod hand komme i Brøgge Kiedelen at Kaage; naar Suppen havde bekommet sin Bedskhed, blev det øst paa røste Karet at afløbe. Til et Anker Øll blev taget en Pot Honning, om rørt og Giær tilsat. Kan forsikre, at det Øll var ikke Ilde Smagende, men Lifligt. Om det var den strængeste Vinter, skulde dog Bottellerne staae i en Ballie med Snee, og om Sommeren i en hast hentes af Iis Kielderen. Naar han vilde Sveede, Spiiste han en Skaal Tyk lunnet melk med fløden, hvorpaa var Revet Brød og Sukker, det var hands Sveede Drik og kunde der ved stærkt Sveede. Hans Navn og Character var *German Iagan Bon* |eftersom *H* er ikke iblandt Rusisk Bogstaver:| *General en cheff* og Ridder af *Allexander Nevsky orden*.

En Dag kom *Pagen* tidlig til mig, at ieg vilde komme til *Generalen*. Da ieg kom, sagde han: *Wolsen!* her skeer forandringer; ieg vil see, ieg kand bekomme afskeed, ieg vil tale med Ober Kammer Herre *Byron*, med Grev *Osterman* og dem, der er i *Geheime Cabinetet*, at de vil sige, om Keyserjnden Spørger: om ieg kand være mistelig? de vil sige Ia. Det skeede. Hand gav til Keyserinden Ansøgningen om Afskeed. Prinsen af *Hessen Hamborg* [sål.!] som var Keyserindens *adjutant* Kom og befalede *Generalen* at møde Kl. 1 hos Keyserinden, som Skeede. Om efter Middagen efter 4re kom *Generalen* fra Hoffet med Afskeeden og var hiertelig fornøyet. Han sagde til mig: Efter som han staaer ved det *perolavske Regiment*, som var under min *Commando*. og hører til *urkrajn* [sål.!), skal han ansøge hos Keyserjnden, at han maae komme under det *Archangel Gorodsk*e Feldt *Regiment*, som staaer i *Estland*, hvor ieg har mit Gods, at han som fremmet ikke skal lide nød, og Brev vexling paa saa mange Miile er ikke altiid Sikker. Det blev efterkommet, og forflødt til det *archangel gorodsk*e *Regiment*.²

Generalen reyste til sit Gods i *Estland* paa en Herre gaard ved Navn *Mart Myfe*. *Myfe*¹⁾ er en Gaard, som forhen tilhørte

¹⁾ Et bræk, som der her findes i papiret, gör, at jeg ikke er vis på, om jeg har læst disse to ord (det gentagne *Myfe*) rigtig.

Zar Peter, en Prægtig *Pallaj*, hvor Keyserinden *Elisabeth* skal være født; den ligger i *S. O.* ungefær 3 a 4 Miil fra *Reval*; havde desuden I nærværelsen nogle andre Herregaarde og Huuse I og uden for *Reval*. Efter hans *demission* var *Mart* hans opholds Stæd, der fordrev han tiiden med hands *Biblioteque* og *Apoteck*, som vare ved hinanden. Han holdt en *provisor*, som tillige med ham *Laborende Medicamenter*, hvor med hand hialp hans Syge Bønder uden Betalning, havde og ved Gaarden en Stor Bie Avl med viidere. Han holdt daglig for sig selv en Dag Bog. Det er ikke at tvivle paa, at hans efterladte skrivoter ere nok i hans Stif Börns Hænder; hvor i blant var endeel af *Peter* (sål! *Poul?*) *Bohns*. At jeg kom til Danne~~k~~ igien, var Aarsag til det han havde staaende i Kiøbenhavn, som sees af hosfølgende brev, hvilket mig igien kan tilstilles¹⁾.

Kaptajn Claus v. Rønnov til Holmdrupgaard.

(Af utrykte Kilder ved *S. Jørgensen*).

I den lille By Holmdrup i Skaarup Sogn ved Svendborg findes en Gaard, der kaldes »Fruergaarden«, hvis Mark støder til »Frueskoven« ved Vejen til Tved. Man kunde fristes til at formode, at der bag disse Navne gjenste sig noget romantisk, og det gjør der paa en vis Maade ogsaa, skjøndt den stedlige Tradition intet véd at fortælle derom. Men det er jo i og for sig en ikke umærkelig Omstændighed, at denne lille Gaard blev et meget beskedent Hjem for en Ætling af den i sin Tid saare mægtige Rønnov-Slægt, der i samme Herred har ejet saa betydelige Besiddelser²⁾.

Byen Holmdrup bestod for dens Ødelæggelse 1658 af 7 Helgaarde, af hvilke de 6 vare jordegne. De to af dem vare delte, og en af disse Tvillinggaarde ejedes af Jørgen Jonsen og Jon Jørgensen, Fader og Søn. Efter Krigen skildres Gaarden i et Synsthingsvidne af 17/3 1661 som øde og næsten nedbrudt, og der var

¹⁾ Det »hosfølgende brev« er sagtens tilbagesendt, hvad der jo udtrykkelig bedes om; i det mindste har det aldrig været i mit værge. *Fr. B.*

²⁾ De tilgængelige Kilder indeholde ikke nogen Oplysning om Claus v. Rønnovs Herkomst. Man vilde følgelig sætte megen Pris paa Meddelelser desangaaende.